

Jačanje inspekcije zaštite okoliša radi učinkovite kontrole praćenja kakvoće zraka i sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova, kako bi se postigla bolja kvaliteta zraka u Republici Hrvatskoj

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I ENERGETIKE

SREDIŠNJA AGENCIJA ZA
FINANCIRANJE I UGOVARANJE

Ovaj projekt financira Europska unija

EKONERG

Institut za energetiku i zaštitu okoliša

11. INSPEKCIJSKI NADZOR

11.3 INSPEKCIJSKI NADZOR JEDINICA LOKALNE (I REGIONALNE) SAMOUPRAVE

Predmet nadzora	INSPEKCIJSKI NADZOR JEDINICA LOKALNE (I REGIONALNE) SAMOUPRAVE
Oznaka nadzora	PKZ-JLS
Zakonska osnova	Zakon o zaštiti zraka, članci 12., 14. - Program zaštite zraka 24., 25. – kategorije kvalitete zraka, granične i ciljne vrijednosti 26. – posebne mjere zaštite zdravlja ljudi 31., 32., 33, 46. - zakonska osnova za mjerenja 37. – mjere za smanjivanje onečišćavanja 37., 46., 47. - akcijski planovi i kratkoročni akcijski planovi

11.3 INSPEKCIJSKI NADZOR JEDINICA LOKALNE (I REGIONALNE) SAMOUPRAVE

NASTAVAK

Zakonska osnova	34. i 49. – informiranje javnosti 52., 54., 55. - način mjerenja, dozvola za PKZ 119. – informacijski sustav 129., 130., 131., 133., 137., 144 - inspekcijski nadzor 146., 148. - prekršajne odredbe
Podzakonski akti	Pravilnik o praćenju kvalitete zraka , članci 11. do 15. - način mjerenja, kvaliteta podataka 21., 22. - izvještavanje, godišnje izvješće 25., 26. – obavješćivanje javnosti

11.3 INSPEKCIJSKI NADZOR JEDINICA LOKALNE (I REGIONALNE) SAMOUPRAVE

NASTAVAK

Podzakonski akti

Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku,
članci

3., 5., 7., 8., 13. - interpretacija godišnjeg
izvješća

8. do 12. - prekoračenja praga upozorenja i
obavješćivanja

**Pravilnik o uzajamnoj razmjeni informacija i
izvješćivanju** o kvaliteti zraka i obvezama za
provedbu Odluke Komisije 2011/850/EU, članci
7. do 10. – dostava podataka u HAOP, radi
dostave podataka u EK

11.3 INSPEKCIJSKI NADZOR JEDINICA LOKALNE (I REGIONALNE) SAMOUPRAVE

Ostali dokumenti	<p>Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama</p> <p>Izvješće o provedbi programa zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama</p> <p>Godišnja izvješća o praćenju kvalitete zraka</p> <p>Akcijski plan za poboljšanje kvalitete zraka i/ili kratkoročni akcijski plan</p> <p>Informacije/izvješća o provedbi akcijskih planova za poboljšanje kvalitete zraka i/ili provedbi kratkoročnih akcijskih planova.</p>
Nadzirana osoba	Jedinice lokalne i/ili područne (regionalne) samouprave

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

A. Priprema inspekcijskog nadzora - koraci

1.

Od nadziranog predstavničkog tijela županije, Grada Zagreba ili velikog grada zatražiti **program** zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama koji je sastavni dio programa zaštite okoliša za područje županije, odnosno Grada Zagreba i velikog grada (u daljnjem tekstu: Program), te treba biti objavljen u službenom glasilu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, ovisno o tome čije predstavničko tijelo ga je donijelo. (čl. 12. ZOZZ)

Također zatražiti i **izvješće o provedbi programa** jer upravno tijelo nadležno za zaštitu okoliša (u daljnjem tekstu: nadležno upravno tijelo) županije, Grada Zagreba i velikog grada izrađuje izvješće za razdoblje od četiri godine koje usvaja predstavničko tijelo županije, Grada Zagreba i velikog grada. (čl. 14. ZOZZ)

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

A. Priprema inspekcijskog nadzora - koraci

2.

Od nadzirane jedinice lokalne i/ili područne (regionalne) samouprave zatražiti kopiju svih najrecentnijih **godišnjih izvješća o praćenju kvalitete zraka** sa njihovog područja. (čl. 31. i čl. 32. ZOZZ, čl. 22. POPKZ)

3.

Od nadzirane jedinice lokalne samouprave odnosno Grada Zagreba zatražiti **akcijski plan** za poboljšanje kvalitete zraka i/ili **kratkoročni akcijski plan** ako je izrađen. (čl. 37., 46. i 47. ZOZZ)

Od nadzirane jedinice lokalne i/ili područne (regionalne) samouprave i Grada Zagreba zatražiti **informacije o akcijskim planovima dostavljenim u HAOP**. (čl. 9. i čl. 10. POURI)

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

A. Priprema inspekcijskog nadzora - koraci

4.

Od nadzirane jedinice lokalne i/ili područne (regionalne) samouprave i Grada Zagreba zatražiti informacije **o informiranju javnosti** o kvaliteti zraka, provedbi akcijskih planova za poboljšanje kvalitete zraka, provedbi kratkoročnih akcijskih planova i godišnjim izvješćima o PKZ (čl. 34. i 49. ZOZZ).

5.

U slučaju **prekoračenja praga upozorenja** za SO_2 i NO_2 te **praga obavješćivanja** ili praga upozorenja za prizemni ozon, izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave na čijem je području došlo do prekoračenja dužno je poduzeti posebne mjere zaštite zdravlja ljudi i okoliša te odrediti način njihovog provođenja prema posebnom propisu kojim se uređuje sprječavanje velikih nesreća koje uključuju opasne tvari. (čl. 8. do 12. UOROTUZ)

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

B. Provedba inspekcijskog nadzora - koraci

1.

Provjeriti da li je nadzirano predstavničko tijela županije, Grada Zagreba ili velikog grada izradilo **Program** za područje županije, odnosno Grada Zagreba i velikog grada, te da li je izradilo **izvješće o provedbi programa**. (A1)

2.

Provjeriti da li je nadzirana jedinica lokalne i regionalne samouprave **uspostavila mjerne postaje** za praćenje kvalitete zraka na svome području ako je procijenila da su razine onečišćenosti više od propisanih graničnih vrijednosti (GV), odnosno ako je procijenila da za to postoje opravdani razlozi (osobito u slučaju pojačanog razvoja industrije, proširenja poslovnih i industrijskih zona i drugo). (čl. 31 ZOZZ)

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

B. Provedba inspekcijskog nadzora - koraci

3.

Ako su mjerenja uspostavljena na području jedinica lokalne ili regionalne samouprave provjeriti da li je nadležno upravno tijelo nadzirana JLS (ili JRS) **dostavilo Agenciji izvorne i validirane podatke i izvješće o razinama onečišćenosti i ocjeni kvalitete zraka** do 30. travnja tekuće godine za proteklu kalendarsku godinu. (čl. 31. i 32. ZOZZ)

Provjeriti da li su podaci tih mjerenja **objavljeni** u službenom glasilu ili na internetskim stranicama jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u sažetom opsegu i na način razumljiv širokoj javnosti. (čl. 34. ZOZZ)

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

B. Provedba inspekcijskog nadzora - koraci

4.

Provjeriti da li je na području nadzirane jedinice lokalne samouprave **na zahtjev inspekcije zaštite okoliša ili je postojala sumnja, izražena prijavom građana**, da je došlo do onečišćenosti zraka čija je kvaliteta takva da može narušiti zdravlje ljudi, kvalitetu življenja i/ili štetno utjecati na bilo koju sastavnicu okoliša, izvršno tijelo Grada Zagreba, grada i općine utvrdilo opravdanost sumnje i donijelo odluku o potrebi provedbe mjerenja posebne namjene odnosno procjene razine onečišćenosti. (čl. 33. ZOZZ).

5.

Po nasumičnom odabiru pregledati nekoliko **godišnjih izvješća o praćenju kvalitete zraka** i daljnje korake provjere prilagoditi godini za koju je izvješće izdano ili u nadzor uzeti najrecentnija izvješća iz A2.

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

B. Provedba inspekcijskog nadzora - koraci

6.

Provjeriti da li **izvješća o praćenju kvalitete** zraka (iz A2) sadržavaju podatke o:

- pravnoj osobi – ispitnom laboratoriju ili referentnom laboratoriju koji obavlja praćenje kvalitete zraka
- mjernim mjestima uzimanja uzoraka i opsegu mjerenja
- vremenu i načinu uzimanja uzoraka
- korištenim metodama mjerenja i mjernoj opremi
- osiguravanju kvalitete podataka prema zahtjevu usklađene norme za ispitne i umjerne laboratorije
- ostalim podacima iz područja osiguravanja kvalitete, kao što su osiguravanje kontinuiteta, sudjelovanje u usporednim mjerenjima, odstupanja od propisane metodologije i razlozi za to.
- o razini onečišćenosti zraka te o datumima i razdobljima onečišćenosti zraka koje prekoračuju granične vrijednosti, ciljne vrijednosti i dugoročne ciljeve za prizemni ozon

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

B. Provedba inspekcijskog nadzora - koraci

6.

- o prekoračenju praga obavješćivanja i pragova upozorenja te o datumima i razdobljima
- o izračunatim statističkim parametrima onečišćenosti zraka za onečišćujuće tvari prema mjerilima određenim u prilogu 8. Pravilnika
 - aritmetičkoj sredini, medijanu, relevantnom percentilu i maksimalnoj vrijednosti, obuhvatu podataka – postotak od ukupno mogućeg broja podataka te broju podataka, za relevantna vremena usrednjavanja
- o prosječnoj godišnjoj vrijednosti prekursora ozona, policikličkih aromatskih ugljikovodika i kemijskog sastava u lebdećim česticama $PM_{2,5}$
- o razini onečišćenosti zraka u odnosu na gornji i donji prag procjene
- o kriterijima primijenjenim prilikom ocjenjivanja onečišćenosti zraka
- o uzrocima prekoračenja granične vrijednosti, ciljne vrijednosti i dugoročnog cilja za prizemni ozon. (čl. 22. POPKZ)

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

B. Provedba inspekcijskog nadzora - koraci

7.

Provjeriti da li ispitni ili referentni laboratorij koji provodi mjerenja posjeduje **valjanu dozvolu** (datum do kada vrijedi za svaku onečišćujuću tvar) i onečišćujuće tvari za koje je izdana te zapisnički konstatirati **pokrivenost mjernog opsega** dozvolom i jesu li se za to mjerno mjesto već izdavala godišnja izvješća (Primjer: Tablica 1.) (čl. 54. i 55. ZOZZ).

8.

Provjeriti da li je osiguran **kontinuirani prijenos podataka** za onečišćujuće tvari čija se koncentracija u zraku utvrđuje mjernim instrumentima za automatsko mjerenje računalnom mrežom u informacijski sustav kvalitete zraka koji vodi Agencija. (čl. 21. POPKZ)
<http://iszz.azo.hr/iskzl/>

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

B. Provedba inspekcijskog nadzora - koraci

9.

Provjeriti da li su na području nadzirane jedinice lokalne samouprave utvrđene razine koje prelaze **prag upozorenja ili prag obavješćivanja**, te da li je izvršno tijelo Grada Zagreba, grada i općine naredilo primjenu posebnih mjera zaštite zdravlja ljudi i način njihove provedbe, te da li je informiralo javnost putem priopćenja svim medijima koji pokrivaju područje te jedinice lokalne samouprave.

Provjeriti da li su na području nadzirane jedinice lokalne samouprave prekoračene **kritične razine** propisane za zaštitu vegetacije te da li je predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave naredilo primjenu posebnih mjera i način njihove provedbe. (čl. 26 ZOZZ)

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

B. Provedba inspekcijskog nadzora - koraci

10.

Provjeriti da li je donesen **akcijski plan** za poboljšanje kvalitete zraka (iz A3), ako razine onečišćujućih tvari u zraku prekoračuju bilo koju graničnu vrijednost ili ciljnu vrijednost, kako bi se, u što je moguće kraćem vremenu, osiguralo postizanje graničnih ili ciljnih vrijednosti.

Provjeriti da li je donesen **kratkoročni akcijski plan** (iz A3), ako postoji rizik da će razine onečišćujućih tvari prekoračiti prag upozorenja za prizemni ozon, sumporov dioksid i dušikov dioksid, koji sadrži mjere koje se moraju poduzeti u kratkom roku kako bi se smanjio rizik ili trajanje takvog prekoračenja.

Provjeriti provode li se **mjere** iz akcijskih planova za poboljšanje kvalitete zraka, te mjere iz kratkoročnih akcijskih planova. (čl. 37. ZOZZ)

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

B. Provedba inspekcijskog nadzora - koraci

11.

Provjeriti da li **Akcijski plan** za poboljšanje kvalitete zraka iz A3 sadržava obvezne elemente koji su propisani u Dijelu I. Priloga Pravilnik o uzajamnoj razmjeni informacija i izvješćivanju o kvaliteti zraka i obvezama za provedbu Odluke Komisije 2011/850/EU

12.

Provjeriti da li je Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave dostavilo Agenciji **informacije o akcijskom planu** za prekoračenja graničnih i ciljnih vrijednosti (s mjernih mjesta određenih propisom kojim se uređuje popis mjernih mjesta za praćenje onečišćujućih tvari u zraku) u informacijski sustav zaštite zraka u elektroničkom obliku koristeći formate i protokole iz Odluke Komisije 2011/850/EU koje Agencija objavljuje na svojim internetskim stranicama, odmah po donošenju Akcijskog plana.

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

B. Provedba inspekcijskog nadzora - koraci

12.

Informacije o akcijskim planovima su informacije iz članka 13. i priloga (informacije H-K) Odluke Komisije 2011/850/EU:

- informacije o planovima za poboljšanje kvalitete zraka (H),
- informacije o raspodjeli izvora (I),
- informacije o scenariju za godinu postizanja (J),
- informacije o mjerama za poboljšanje kvalitete zraka (K).

13.

Provjeriti da li je nadzirana jedinice lokalne i/ili područne (regionalne) samouprave i Grada Zagreba **informirala javnosti** o kvaliteti zraka, provedbi akcijskih planova za poboljšanje kvalitete zraka, provedbi kratkoročnih akcijskih planova i godišnjim izvješćima o PKZ (iz A4).

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

B. Provedba inspekcijskog nadzora - koraci

14.

Provjeriti da li je slučaju **prekoračenja praga upozorenja** za SO₂ i NO₂ te **praga obavješćivanja** ili praga upozorenja za prizemni ozon, izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave na čijem je području došlo do prekoračenja dužno je poduzeti posebne mjere zaštite zdravlja ljudi i okoliša te odrediti način njihovog provođenja prema posebnom propisu kojim se uređuje sprječavanje velikih nesreća koje uključuju opasne tvari. (iz A5)

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

C. Postupanje po provedenom inspekcijskom nadzoru - koraci

1.

Ako se u provedbi inspekcijskog nadzora utvrdi da županija, Grad Zagreb, odnosno veliki grad **nisu izvršili obavezu donošenja i objave Programa i izvješća o provedbi Programa** za razdoblje od četiri godine iz B1, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom. (čl. 129. i 148. ZOZZ)

2.

Ako se u provedbi inspekcijskog nadzora utvrdi da nadzirana županija, Grad Zagreb, odnosno grad, **nisu uspostavili mjerne postaje** za praćenje kvalitete zraka na svome području ako su procijenili da su razine onečišćenosti više od propisanih graničnih vrijednosti (GV), odnosno ako su procijenili da za to postoje opravdani razlozi (osobito u slučaju pojačanog razvoja industrije, proširenja poslovnih i industrijskih zona i drugo) iz B2, inspektor će ukazati na nedostatke i nepravilnosti i odrediti rok njihova otklanjanja, te isto unijeti u zapisnik (čl. 129., 131 ZOZZ).

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

C. Postupanje po provedenom inspekcijskom nadzoru - koraci

2.

Ukoliko se u određenom roku nedostaci i nepravilnosti ne otklone, Ministarstvo će nadležnom tijelu podnijeti optužni prijedlog ili kaznenu prijavu zbog prekršajnog ili kaznenog djela, a inspektor ima pravo i obvezu poduzeti druge mjere i izvršiti druge radnje za koje je ovlašten. (čl. 144. ZOZZ)

3.

Ako se u provedbi inspekcijskog nadzora utvrdi da županija, Grad Zagreb, odnosno grad **nisu dostavili izvorne i validirane podatke** o praćenju kvalitete zraka i **izvješće o razinama onečišćenosti** i ocjeni kvalitete zraka Agenciji do 30. travnja tekuće godine za proteklu kalendarsku godinu iz B2 i B3, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom (čl. 129. i 148. ZOZZ)

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

C. Postupanje po provedenom inspekcijskom nadzoru - koraci

4.

Ako se u provedbi inspekcijskog nadzora utvrdi da izvršno tijelo Grada Zagreba, grada i općine nije donijelo odluku o mjerenjima posebne namjene ili procjene razine onečišćenosti **na zahtjev inspekcije zaštite okoliša** ili kada postoji **sumnja, izražena prijavom građana**, da je došlo do onečišćenosti zraka čija je kvaliteta takva da može narušiti zdravlje ljudi, kvalitetu življenja i/ili štetno utjecati na bilo koju sastavnicu okoliša iz B4, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom. Također za isti prekršaj, novčanom kaznom kaznit će se odgovorna osoba u Gradu Zagrebu, gradu, odnosno općini. (čl. 129. i 148. ZOZZ)

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

C. Postupanje po provedenom inspekcijskom nadzoru - koraci

5.

Ako se u provedbi inspekcijskog nadzora utvrde nepravilnosti u koracima:

B5 i B6 (**godišnje izvješće i sadržaj godišnjeg izvješća**),

B7 (**dozvola i pokrivenost mjernog opsega**),

B8 (**kontinuirani prijenos podataka**),

inspektor će ukazati na nedostatke i nepravilnosti i odrediti rok njihova otklanjanja, te isto unijeti u zapisnik (čl. 129., 131. ZOZZ).

Dužina roka ovisi o vrsti nepravilnosti

Ukoliko se u određenom roku nedostaci i nepravilnosti ne otklone, Ministarstvo će nadležnom tijelu podnijeti optužni prijedlog ili kaznenu prijavu zbog prekršajnog ili kaznenog djela, a inspektor ima pravo i obvezu poduzeti druge mjere i izvršiti druge radnje za koje je ovlašten. (čl. 144. ZOZZ)

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

C. Postupanje po provedenom inspekcijskom nadzoru - koraci

6.

Ako se u provedbi inspekcijskog nadzora utvrdi da županija, Grad Zagreb, odnosno veliki grad **nisu naredili primjenu posebnih mjera zaštite zdravlja ljudi** i način njihove provedbe, te **nisu informirali javnost** o pojavi **prekoračenja praga upozorenja ili praga obavješćivanja** iz B9, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom. Također za isti prekršaj, novčanom kaznom kaznit će se odgovorna osoba u Gradu Zagrebu, gradu, odnosno općini. (čl. 129. i 148. ZOZZ).

7.

Ako se u provedbi inspekcijskog nadzora utvrdi da Grad Zagreb, grad, odnosno općina nisu izvršili **obavezu donošenja akcijskog plana** za poboljšanje kvalitete zraka **ili kratkoročnog akcijskog plana** iz B10, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom. Također za isti prekršaj, novčanom kaznom kaznit će se odgovorna osoba u Gradu Zagrebu, gradu, odnosno općini. (129. i 148 ZOZZ)

Postupak kontrole provedbe propisa po fazama

C. Postupanje po provedenom inspekcijskom nadzoru - koraci

8.

Ako se u provedbi inspekcijskog nadzora utvrde nepravilnosti u koracima:

B11 (**obavezni elementi akcijskog plana**),

B12 (**dostava informacija o akcijskom planu**),

B13 (**informiranje javnosti**)

inspektor će ukazati na nedostatke i nepravilnosti i odrediti rok njihova otklanjanja, te isto unijeti u zapisnik (čl. 129., 131. ZOZZ).

Dužina roka ovisi o vrsti nepravilnosti (vidjeti Tablicu 1).

Ukoliko se u određenom roku nedostaci i nepravilnosti ne otklone, Ministarstvo će nadležnom tijelu podnijeti optužni prijedlog ili kaznenu prijavu zbog prekršajnog ili kaznenog djela, a inspektor ima pravo i obvezu poduzeti druge mjere i izvršiti druge radnje za koje je ovlašten. (čl. 144. ZOZZ)

EKONERG

EKONERG

Institut za energetiku i zaštitu okoliša

HVALA NA PAŽNJI